

RÓZSÁK TEREI HÍRMONDÓ

Budapesti Görögkatolikus Parókia lapja

2022. Lázár szombat

EVANGELIUM VITAE

Az életet fenyegető sok és súlyos veszedelem láttán, melyek jelen vannak a mai világban, a tehetetlenség nyomasztó érzése foghat el minket: a jó soha nem tudja legyőzni a rosszat! De épp ez az a perc, amikor Isten népe s benne minden hívő meghívást kap arra, hogy alázattal és bátran megvallja hitét Jézus Krisztusban, „az élet Igéjében”. Az *élet Evangéliuma* nem egyszerűen valami eredeti és mély reflexió az emberi életről; nem is egyszerű parancs arra, hogy fogékonnyá tegye a lelkiismeretet és jelentős változásokat hozzon létre a társadalomban; még kevésbé egy jobb jövő illuzórikus ígérete. Az *élet Evangéliuma* konkrét és személyes valóság, mert magának, *Jézus személyének* hirdetése. Tamás apostolnak és benne minden embernek Jézus e szavakkal mutatkozik be: „Én vagyok az út, az igazság és az élet”. Ugyanezt mondja Mártának, Lázár nővérének is: „Én vagyok a föltámadás és az élet; aki hisz bennem, még ha meghal is, élni fog; mindaz, aki él és hisz bennem, nem hal meg örökre”. Jézus a fiú, aki öröktől fogva kapja az életet az Atyától, és azért jött az emberek közé, hogy részesítse őket ebből az ajándékból. „Azért jöttem, hogy életük legyen és bőségben legyen”.

Így tehát Jézus szavából, tetteiből és személyéből nyílik az ember számára a lehetőség, hogy „megismerje” a *teljes igazságot* az emberi élet értékéről; ebből a „forrásból” fakad a képesség, „megtenni” tökéletesen ezt az igazságot, azaz teljesen vállalni és megvalósítani az emberi élet szeretetének és szolgálatának, oltalmazásának és gyarapításának kötelezettségét.

Krisztusban ugyanis véglegesen fölhangzik és teljességében adatik az élet Evangéliuma – melyet már az ószövetségi kinyilatkoztatás fölajánlott, sőt bizonyos módon minden férfi és nő szívébe bele van írva – minden

lelkiismeretben „kezdettől”, azaz a teremtéstől fogva visszhangzik, úgyhogy a bűn ellenére lényeges vonásaiban a természetes emberi értelem is megismerheti. Miként a II. Vatikáni Zsinat írja, Krisztus „egész jelenlétével önmaga kinyilvánításával, szavaival és tetteivel, jeleivel és csodáival, főleg azonban halálával és a halálból való dicsőséges föltámadásával, végül az igazság lelkének elküldésével isteni tanúságtétellel erősíti meg, hogy velünk az Isten, hogy megszabadítson a bűn és a halál sötétségéből, és föltámasszon az örök életre.”

Tehát az Úr Jézusra tekintve akarjuk újra hallani tőle „Isten igéit”, és újra átélmélni az *élet Evangéliumát*. Az emberi életről kinyilatkoztatott üzenet fölötti elmélkedés mélyebb és eredetibb értelmét Szent János első levelének elejéről vesszük: „Ami kezdettől fogva volt, amit hallottunk, amit a szemünkkel láttunk, amit szemléltünk és amit kezünkkel tapintottunk: az élet igéjét hirdetjük nektek. Igen, az élet megjelent, mi láttuk, tanúságot teszünk róla, és hirdetjük nektek az örök életet, mely az Atyánál volt és megjelent nekünk. Amit láttunk és hallottunk, azt nektek is hirdetjük, hogy ti is közösségben legyetek velünk.”

Jézusban, az „élet Igéjében” hangzik föl tehát és közöltetik az isteni és örök élet. Ennek a hírnek és ilyen ajándéknak köszönhetően az ember testi és lelki élete már földi időszakában is elnyeri teljes értékét és jelentését: az isteni és örök élet az a cél, melyre a világban élő ember rendelve van és hivatott. Az *élet Evangéliuma* így magába zárja mindazt, amit az emberi tapasztalat és értelem az élet értékéről mond: magába fogadja, fölemeli és beteljesíti.

részlet II. János Pál pápa enciklikájából

A föltámadásról máshogyan

Az elmúlt két évezred alatt sokan és változatosan közelítették már meg Krisztus föltámadásának titkát. Idén Karinthy Frigyes *Barabbás* c. elbeszélését hívom segítségül, hogy kicsit máshogy is lássuk a megváltás vélt vagy valós hatását. Az író szerint miután Jézus feltámad hallottaiból, bejárja a vidéket, ahol korábban élt és tanított. Mindenütt mérhetetlen pusztulást lát, lerombolt házakat, kifosztott családokat és megnyomorított embereket.

– Ki tette ezt? – kérdi, és a válasz: – Barabbás, a gyilkos. Mire a Krisztus szembesíti őket: – De hiszen ti akartátok, hogy Pilátus őt bocsássa szabadon a Pászka ünnepén. – Ó, ha tudtuk volna – mondják erre a szenvedő emberek –, másképp tettünk volna. Ha még egyszer megkérdeznének bennünket, tudnánk, mit mondjunk. Erre Jézus fölveti: – Gyertek hát velem Pilátus házához, hogy új ítéletet kérjünk. S ha megkérdeznek titeket, kit bocsássanak el a halálra ítélték közül, mondjátok, hogy a Názáretit. Elérnek Pilátus házához, ahol a helytartó éppen Barabbással lakomázik. Csodálkozva hallgatja azt, hogy új ítéletet kérnek tőle, de nem akar ellenkezni. Legyen úgy, ahogy a nép kívánja. És Pilátus ismét felteszi a kérdést: – Mit akartok hát, kit bocsássák el, Barabbást vagy a Názáretit? A tömeg pedig hangosan kiáltja: – Barabbást. És az emberek értetlenül néznek egymásra, mert külön-külön mindenki Jézust mond, de a kiáltásuk tömeggé egyesülve mégis Barabbást kiált. Jézus pedig bólint rá, fejét lehajtja, engedi, hogy megköttözzék, és elvigyék, hogy másodszor is megfeszítsék.

Az író megtapasztalta az akkori háború traumáját, amely során az egyes emberek őszinte békevágya tömegszinten már másként jelentkezett. A vélt többség békére vágyott, a társadalom mégis elfogadta a háborút, vagy legalább nem mert föllépni ellene.

Ha tovább gondoljuk a történetet, akkor talán mi is arra a megállapításra juthatunk, hogy olykor van egy-egy olyan évünk, amikor sikerül Krisztussal együtt átérezni a föltámadás örömét, más esetben pedig mintha cserben hagytuk volna őt. S ez az emberi megosztottság azóta is a személyiségünk megkerülhetetlen része. A hívők számára pedig elgondolkodtató, hogy Krisztus másodszor is hagyta, hogy megköttözték és másodszor is keresztre feszítsék. Nagy tanúság az, hogy a Krisztust elítélő erők az egyes emberek olykor öntudatlan pusztulását idézték elő, míg Isten azóta is együtt szenved az emberiség hívő részével. Abban mindenestre reménykedhetünk, hogy akik Krisztussal, Krisztusban maradnak az evilági nehézségek dacára, azok vele együtt föl is támadnak egy boldogabb, jobb életre.

Sándor atya

A görögkatolikus nagyböjt régen és ma

A böjtölés, vagyis az ételtől, italtól való tartózkodás egyike a legrégebbi vallási szokásoknak, amelyről a Bibliában is olvashatunk – maga Jézus is böjtölt a pusztában megkísértésekor (Mt 4, 1-4.). A húsvétot megelőző böjti időszak, a nagyböjt az őskeresztények böjtjéből alakult ki, Alexandriában a hívek már 250 körül csak kenyeret és vizet vettek magukhoz a nagyhéten. A negyvennapos böjt pedig a III. századra vezethető vissza.

A nagyböjt egyes előírásai már a kezdetekben eltértek a nyugati és a keleti keresztényekre nézve, és a különbségek a mai napig fennállnak. Ezek közé tartozik, hogy a római katolikus egyházban a hamvazószerdával kezdődik a nagyböjt, míg a görögkatolikusoknál már korábban, a vajhagyó vasárnapot – a húsvét előtti hetedik vasárnapot – követő hétfőn. A római katolikusoknál így a hamvazószerda és a nagypéntek a szigorú böjti nap, a görögkatolikusoknál pedig a vajhagyó vasárnap utáni hétfő és a nagypéntek. Mivel a görögkatolikusok korábban kezdik a nagyböjtöt, a szombatok és a vasárnapok sem számítanak náluk böjti napnak, szemben a rómaiakkal, akiknél ez csak a vasárnapal van így.

A görögkatolikusoknál fennmaradt az a szokás is, hogy a szigorú böjti napokon a hívek nemcsak húst nem esznek, hanem semmiféle állati eredetű ételt, például vaját, tejet vagy tojást sem. Számos különleges böjti hagyomány ugyanakkor homályba veszett az előző generációk életéből. Korábban a nagyböjt első és utolsó napján főtt ételt sem vettek magukhoz a hívek, csupán kenyeret, vizet, esetleg gyümölcsöt vagy olajos káposztát. A mai görögkatolikus családok viszont inkább arra figyelnek, hogy ezeken a napokon állati eredetű ételeket ne egyenek – sült burgonya például kerülhet az asztalra. – A nagyböjt első napját és a nagypénteket szigorúan tartjuk, ezeken a napokon vagy salátát vagy sült burgonyát szoktunk enni – részletezte egyházközségünk tagja, Tímár Csenge.

Az előző generációk hagyományaival szemben a teljesen húsmentes böjt ma már igen ritka, de még azért van rá példa, hogy valaki negyven napig megtartóztatja magát. – A családban már többen is tartották végig a böjtöt, miszerint egyáltalán nem fogyasztottak húst – mondta el Csenge. A teljesen

húsmentes nagyböjten kívül ma már az sem igazán fordul elő, hogy három böjti napot tartsanak a hívek hetente – míg az előző század elején a szerdán és a pénteken kívül a hétfőt is megtartották. Régen ráadásul nemcsak a szigorú böjti napokon, de egyik böjti napon sem ettek „fehér eledeleket”, vagyis tejtermékeket. – A görögkatolikus szokásokhoz híven szerdán és pénteken nem fogyasztunk húst, ilyenkor halat és zöldségeket eszünk főként – magyarázta Csenge. – A család a böjti napokon egyöntetűen húsmentes napot szokott tartani. Ugyanakkor ezt a mentalitást próbáljuk átvinni a többi napra is, hol több, hol kevesebb sikerrel – mesélt a családja böjti szokásairól Jaczkó Sándor parókus atya is.

A 19-20. században még éltek olyan érdekes, számunkra már ismeretlen szokások is, mint például az, hogy a nagyböjt első napján kisérték a zsíros edényeket, majd el is tették, és a böjtben használatos edényekre cserélték őket. Egy másik érdekesség, hogy zsírral egyáltalán nem is főztek ebben az időszakban – a zsírt a húshoz hasonlóan kerültek –, hanem kizárólag olajjal. Ezt a nyers ételek kiegészítőjeként is gyakran használták, például a már említett olajos káposzta gyakori ételnek számított a böjtben. A napraforgó olaj fogyasztásának szintén fontos szerepet tulajdonítottak a böjtben a görögkatolikus családok.

A teljesen hús- és zsírmentes böjt, a zsíros edények kipucolása, az olaj kiemelt szerepe vagy a főtt ételek mellőzése a nagyböjt alatt mára már egyre inkább eltűnnek az emlékezetből.

A gyakran „felgyorsult” jelzővel ellátott világunkban az emberek ugyanakkor ma is törekednek az elcsendesülésre a nagyböjtben. – Ilyenkor igyekszünk az esti közös imádságokat komolyabban venni, mint az év más időszakában, és még inkább nyitottá válni a nélkülözők irányába – számolt be róla Sándor atya. – Természetesen ebben az időben és kiváltképp a nagyhéten próbálunk arra figyelni, hogy elcsöndesedjünk és hogy

kevesebbet telefonozzunk, nézzünk tévét – jelentette ki Csenge is. Mindketten arról nyilatkoztak továbbá, hogy azokból az ételekből-italokból is kevesebbet fogyaszt a család a nagybőjtben, amelyekből a túlzott mennyiség káros lehet az egészségre, mint például az édesség vagy az alkohol.

A böjti táplálkozási előírások betartása egyébként a görögkatolikus családokban az 1930-40-es évekig mindenkire nézve kötelező volt. A családfő maga is példát mutatott ebben, és nem kaptak alóla felmentést a gyermekek sem. A gyermeknevelés részét képezte a „böjtöltetés”, vagyis az, amikor a szülők szigorúan betartatták a gyermekekkel a böjtöt. Ezt követően azonban kialakult az a szokás, hogy már a gyerekek és a nehéz fizikai munkát végző emberek is mentesülhettek a böjt alól. Sándor atya megemlítette, ma már az az általános, hogy mindenki a saját életkorának és életállapotának megfelelően figyel oda a böjti előírásokra. – Nem volna elvárható, hogy egységes legyen a különböző életkorú személyek böjtje – tette hozzá. – A kisgyerekek nem tartották nálunk a böjtöt, ők ehetek húst ugyanúgy, körülbelül 10–11 éves kortól kezdve azonban már ők sem esznek húst szerdán és pénteken – ismertette Csenge is.

Koren-Karczub Tímea

Forrás: Magyarai Márta: A böjt, a böjtölés hagyományai a görögkatolikusok körében (Posztbizánci közlemények, Studia Postbizantia Hungarica, 1977)

Kereszteltek

Bali-Farkas Róza Olga,
Hoblyák József Gyula Miklós
Truckó Benedek Mihály
Jenei Zselyke Júlia

Zsigmond Attila
Szabó Hanna Nikolett
Jaczkó Júlia
Dávid Botond Benedek

Elhunytjaink

Kőszegi Ferencné
Született Erdei Ilona
Bp. 1938. 04. 21.

Pusztai Józsefné
Szendi Margit
Sárospatak, 1928.09.25.

Márinecz Mihály
Kis Levocica 1958. 11.20.

Móga Sándor
Bp. 1927.03.21.

Finichiu Krisztina
Gyula, 1972.07.09.

Szenes Tiborné
Erdei Ilona
Nyírbátor, 1938.06.16.

dr. Herz Endréné
Dobránszky Julianna
.Kótaj, 1932.04.27.

Lukács Pálné
Nyisztor Julianna
Méhtelek, 1930.12.13.

Ignác Pál
Máriapócs, 1936.10.01.

Wenczel István
Hajdúnánás 1942.01.31.

Lapkovszkij Vlagyimir
Ungvár, 1984.09.19.

Hálásan köszönjük azokat az adományokat, amelyeket egyházfenntartásra vagy perselypénzre személyesen vagy banki átutalással kapott közösségünk az elmúlt időszakban! Továbbra is szeretettel kérjük és fogadjuk az erre a célra nyújtott adományokat az alábbi elérhetőségen:

Budapesti Görögkatolikus Parókia

számlaszám: 11707024 – 20333546

Kérjük, hogy a közlemény rovatba tüntesse fel a nevét és címét!

Ünnepi szertartások

Nagyhétfő-Nagyszerda

18.00 Előszenteltek Liturgiája

A Nagyhétfői szertartást Kocsis Fülöp érsek metropolita vezeti, amit a EWTN/BONUM katolikus televízió élőben is közvetít

Nagycsütörtök

16.30 Szent Bazil Liturgia Nagyvecsernyével

18.00 Kínszenvedési evangéliumok

Nagypéntek

7.30 Királyi imaórák

17:00 Sírbatételi vecsernye

Nagyszombat:

7.30 Jeruzsálemi Utrenye

17.30 Szent Bazil Liturgia Nagyvecsernyével

23.30 Éjféλι zsolozsma

24.00 Feltámadási Szertartás

Húsvétvasárnap

7.30 Szent Liturgia és pászkkaszentelés

9.00, 10.00 és 12.00 Szent Liturgia és pászkkaszentelés

17.30 Szent Liturgia

18.30 Vecsernye

Húsvéthétfő

07.30 Szent Liturgia

8.15 utrenye

09.00.; 10.00; és 12.00 Szent Liturgia

17.30 Szent Liturgia majd vecsernye

Húsvétkedd

07.30 Szent Liturgia

9.10 utrenye

10.00 Szent Liturgia

17.30 Szent Liturgia majd vecsernye